

Työministeriö
PL 34
00023 VALTIONEUVOSTO

Lausunto/kommenttipyyntö 26.7.2007

SELVITYKSESTÄ: Työttömyysturvan saamisen työvoimapolitiittisista edellytyksistä tieteellistä tutkimustoimintaa harjoittavien henkilöiden osalta

Työministeriö on pyytänyt lausuntoa, kommentteja tai näkemyksiä Suomen Akatemialta apurahatutkijoiden työttömyysturvasta tehdystä selvityksestä sähköpostitse (pasi.jarvinen@mol.fi) 15.8.2007 mennessä. Selvitysmieheksi on määrätty lainsäädäntöneuvos Pasi Järvinen.

Selvitystyön lähtökohta, apurahatutkijoiden nykytilan selkiyttäminen, parantaminen ja työttömyysturvan takaaminen, on tarkoituksenmukaista tutkijoiden tasa-arvoisen kohtelun kannalta. Tutkijoiden rahoitus koostuu usein monista eri lähteistä ja on pirstaleista. Jo tämä aiheuttaa osaltaan epävarmuutta tutkijanuran kehityksestä. Suomen Akatemian tutkimusmäärärahoituksella palkattavan henkilön tulee aina olla palvelussuhteessa. Henkilökohtaisia apurahoja myönnetään ainoastaan ulkomailla työskentelyä varten.

Usein tutkimusprojekteissa tekee työtä tutkijoita, jotka saavat palkkansa tai apurahansa eri lähteistä (esim. yliopiston virkatehtävissä, projektitutkijana, apurahatutkijana). He pääsääntöisesti tekevät samaa työtä, siksi heidän erilainen kohtelu työttömyysturvan kohdalla on epätasa-arvoista. Selvityksessä jää joitain kysymyksiä auki. Miksi tutkijankoulutettava (tutkijakouluopiskelija) ja apurahalla työskentelevää kohdellaan erilaisina työnhakijoina keskenään, kun rahoitus loppuu (s. 16)? Pidetäänkö arvostettua tutkijaa (esim. akatemiaturkijaa) yrittäjänä, jos hänellä on ollut urallaan apurahakausia (s. 14)? Työskentelyapurahakäytäntö (s. 15) vesittää selvityksessä aiemmin mainitun (s. 10) seikan, ettei tutkijoita voi rinnastaa suoraan yrittäjiin. Ehdotus (s. 10) luotavasta tutkijoiden ja taitelijoiden perehtyneestä neuvojien verkostosta ja tietopohjan lisäämisestä on hyvä. Täten työvoimaviranomaisilla olisi oikeellista tietoa tutkijoiden ja taiteilijoiden asemasta.

Jälkikäteisvalvontaan (s. 17) siirtyminen on hankala kysymys, koska se saattaa johtaa työttömyysturvan takaisinperintään. Tuen saajan kannalta takaisinperintä johtaa vaikeaan tilanteeseen, kun tuki on jo käytetty toimentulon turvaamiseen. Takaisinperintään tulisikin ryhtyä vain poikkeuksellisissa tilanteissa esimerkiksi kun järjestelmää on tietoisesti väärinkäytetty.

Selvitystyön johtopäätöksissä (s. 7) esitetty toteamus, ettei työttömyysturvajärjestelmällä ole tarkoituksenmukaista eikä hyväksyttävää tukea aktiivista päätoimista opiskelua tai tieteellisen tutkimustyön tekemistä on ymmärrettävä. Ymmärrettävää on myös, että apurahatutkijat ovat hyvin pieni ryhmä verrattuna muihin työnhakijoihin, mutta työllistymisen erityisluonne olisi kuitenkin otettava huomioon työttömyysturvapäätöksiä tehtäessä. Työttömyysturvajärjestelmän tulisi olla sellainen, ettei se aseta eri lähteistä jatko-

10.8.2007

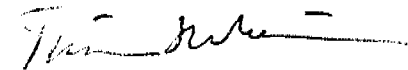
27/040/2007

opiskeluaan tai tutkimustyötään rahoittavia erilaiseen asemaan keskenään. Heidän kaikkien tulisi olla yhtäläisesti oikeutettuja työttömyysturvaan ja tutkimustoimintaa tulisi rahoituksen päätyttyä pitää päätoimisena vain poikkeustapauksissa (apurahan saaminen, palkkatyöstä kieltäytyminen). Apurahan hakeminen ei saisi vaikuttaa kielteisesti työttömyysturvan myöntämiseen, vaan vasta sen saamisella voi tällainen vaikutus olla.

ylijohtaja, tutkimus

Riitta Mustonen

tiedeasiantuntija

Tiina Petänen

Tiedoksi: TUTURA
Tasa-arvotyöryhmä
Hallintoyksikkö
pääjohtaja Markku Mattila
ylijohtaja, hallinto (15.8.2007 lukien) Hedvig Mikkolanniemi